Adviesaanvraag DB aan stadsdeelcommissie

Stadsdeel:	Zuid
Onderwerp adviesaanvraag:	Buurtbudget
Portefeuille:	Democratisering
Meegestuurde stukken:	Voorstel buurtbudget 2025
Procesbegeleider:	Tonka Mabic
Datum staf:	2o januari 2025
Datum stadsdeelcommissie:	5 februari 2025
Datum dagelijks bestuur:	21 januari 2025
Registratienr. (optioneel):	…

Over adviesaanvragen door het DB: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 19, lid 2) vraagt DB de stadsdeelcommissie (SDC) om advies als het voornemens is gebiedsopgaven met belangrijkste vierjaren doelstellingen vast te stellen, alsmede de zo nodig jaarlijkse herijking daarvan, of op eigen initiatief een taak of bevoegdheid uit te oefenen waarbij uniforme openbare voorbereidingsprocedure in de zin van afdeling 3.4 van de Awb of inspraak in de zin van de Algemene Inspraakverordening aan de orde is;
- (art. 19, lid 6) legt DB significante ruimtelijke herinrichtingsprojecten tijdig voor advisering voor aan SDC;
- (art 31, lid 2) informeert DB SDC vooraf over inzet van financiële middelen en SDC wordt in gelegenheid gesteld daar advies over uit te brengen, waaronder voorstellen voor een andere inzet.

Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt advies van SDC over indien is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5)
Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag dagelijks bestuur aan stadsdeelcommissie:

Het instrument buurtbudget is onderdeel van de democratiseringsagenda van het college. Ook voor 2025 /2026 is er budget beschikbaar voor het uitvoeren van het buurtbudget in stadsdeel Zuid.

Achtergrond

Jaarlijks krijgen Amsterdamse buurten een budget om zelf te besteden. De stadsdelen krijgen het geld om te verdelen onder de bewoners. Bewoners van het stadsdeel worden uitgenodigd plannen in te dienen en vervolgens samen met andere bewoners en ondernemers te beslissen over de verdeling van het buurtbudget. Zo kunnen Amsterdammers zelf beslissen hoe ze hun buurt mooier, leuker en leefbaarder willen maken. Er zijn verschillende manieren om dit proces in te richten en het budget te verdelen. In de subsidieregeling buurtbudgetten/ buurtbegroten zijn drie modellen beschreven. Afgelopen drie jaar heeft stadsdeel Zuid gekozen voor het model waarbij het budget wordt verdeeld door middel van co-creatie in een selectie van buurten in het stadsdeel (model B uit de subsidieregeling).

OP 13 november was een sessie met de stadsdeelcommissie over de mogelijkheden voor de invulling van het buurtbudget voor 205. Deze suggestie van de stadsdeelcommissie zijn gemaild na een sessie met een aantal leden van de stadsdeelcommissie op 13 november 2024. Daar is toen gesproken over de verdeling van het buurtbudget voor 2025. Er is toen een doorkijk gegeven naar 2025 en 2026. De vraag is voorgelegd of de voorkeur ligt bij een buurtgerichte aanpak of een stadsdeelbrede aanpak. De voor- en nadelen zijn toen besproken. Het ging onder meer over de mogelijkheden om een gecombineerde vorm van buurgericht en stadsdeelbreed uit te voeren. Ook zijn de mogelijkheden voor het instellen van thema's besproken.

Leden van de stadsdeelcommissie van PvdA, D66 en Groenlinks hebben in december 2024 schriftelijk de volgende wensen meegegeven:

- een evenwichtige en effectieve besteding van de beschikbare middelen.
- sterker te sturen op de ingediende initiatieven om te voorkomen dat er voorstellen doorgaan die valse verwachtingen scheppen.
- Een buurtbudget in een buurt naast een stadsdeelbrede aanpak.
- Een verdeling van het budget over vier of vijf gebieden (Oud-Zuid, De Pijp, Rivierenbuurt, Buitenveldert, met en zonder Zuidas.)
- Een verdeling over thema's sociaal, groen, openbare ruimte, afval, ouderen, evenementen,
- Een budget toewijzen aan populaire initiatieven uit eerdere rondes, die destijds nét niet zijn gerealiseerd.
- Een menukaart met eerder uitgevoerde plannen.
- Ruimte voor stadsdeelcommissie om plannen in te dienen.
- Een plakkaat ter erkenning van gerealiseerde buurtbudgetten.

Proces
Het dagelijks bestuur bepaalt per buurtbudgetronde welk model of mix van modellen wordt toegepast op de verdeling van de buurtbudgetten. Volgens artikel 6.1 in de subsidieregeling buurtbudgetten / buurtbegroten heeft de stadsdeelcommissie hierin een adviserende rol. Het dagelijks bestuur kan een deelplafond (binnen het totale subsidieplafond) vaststellen per gebied of gebieden, voor een bepaalde periode of een of meer thema's. Na advisering door de stadsdeelcommissie wordt een definitief voorstel door het DB behandeld. Op 27 februari 2024 verwacht het dagelijks bestuur een advies van de stadsdeelcommissie te ontvangen. De stadsdeelcommissie heeft de vergadering van 5 en 26 februari om de adviesaanvraag te behandelen.

Planning
Het dagelijks bestuur hoopt in maart de invulling voor het proces voor het verdelen van subsidie buurtbudgetten/buurtbegroten vast te stellen. Het startmoment wordt nog bepaald op basis van de planning van het laatste buurtbudgettraject voor de Willibrordus- en Hemonybuurt dat eind 2024 is gestart. Ook deze bewoners kunnen meedoen, dus de processen moeten op een manier gepland worden dat het begrijpelijk voor hen is. Het is vervolgens de verwachting dat de gekozen plannen in het najaar 2025 in stemming gaan en in 2026 worden uitgevoerd.

Adviesaanvraag
Het dagelijks bestuur vraagt advies over het toepassen van Model A om het budget te kunnen verdelen in 2025 / 2026.
Daarnaast vraagt het dagelijks bestuur advies op twee scenario's voor de uitvoering van de buurtbudgetten van stadsdeel Zuid in 2025/ 2026. In 2025 kunnen alle bewoners van Zuid plannen indienen en alle bewoners kunnen vervolgens stemmen op de plannen die positief getoetst (haalbaar) zijn voor het hele budget. Het budget voor de plannen is in totaal 550.000 euro.

Het dagelijks bestuur geeft aan de stadsdeelcommissie mee dat alle bewoners van stadsdeel Zuid op deze manier optimaal gestimuleerd worden om plannen te bedenken, in te dienen en te kiezen en dat het principe van zeggenschap van bewoners over de budgetten centraal staat. Daarom wordt geen maximumbedrag gesteld per plan en geen of slechts één inhoudelijke thema vast te leggen. Dat betekent dat er plannen voor het volledige bedrag ingediend kunnen worden en dat de bewoners dan bepalen of dat plan dan als enige doorgaat.

Het dagelijks bestuur geeft hierbij de volgende adviezen mee ten aanzien van de eerdere de suggesties van stadsdeelcommissieleden.

- Een evenwichtige en effectieve besteding van de beschikbare middelen.
  Een plan wordt getoetst op haalbaarheid. Of de middelen effectief besteed worden wordt in deze toets meegenomen. De voorkeur van het db is de bewoners de verdeling van het buurtbudget over het stadsdeel te laten bepalen. Zij bepalen het evenwichtig over het stadsdeel verdeeld moet worden of niet.
- Sterker te sturen op de ingediende initiatieven om te voorkomen dat er voorstellen doorgaan die valse verwachtingen scheppen.

Er is inmiddels een ervaren toetsteam die de haalbaarheid van de plannen checkt. Hierdoor worden er zo min mogelijk valse verwachtingen gewekt.

- Een buurtbudget in een buurt naast een stadsdeelbrede aanpak.
  Het blijkt niet goed uit te leggen te zijn om in eenzelfde jaar een budget vrij te maken voor alle bewoners van het stadsdeel en tegelijkertijd voor ook voor een aparte buurt. We adviseren om het bij een stadsdeelbrede aanpak te laten. Dan komt elke bewoner aan de beurt. Bovendien krijgen alle bewoners van het stadsdeel tijdens de bestuursperiode een keer de kans om mee te doen met buurtbudget.
- Een verdeling van het budget over vier of vijf gebieden (Oud-Zuid, De Pijp, Rivierenbuurt, Buitenveldert, met en zonder Zuidas.)
  Het dagelijks bestuur wenst deze keer de zeggenschap zoveel mogelijk bij de bewoners laten en niet sturen op een verdeling van het budget tussen de gebieden.
- Een verdeling over thema's sociaal, groen, openbare ruimte, afval, ouderen, evenementen.
  Het dagelijks bestuur kan zich voorstellen om extra te doen voor jongeren in het stadsdeel. Dat is een groep die we lastig te bereiken. Door ze te laten meedenken over hun buurt, kunnen we hun betrokkenheid bij de buurt en bij de gemeente vergroten. Bewoners dienen vaak al plannen die gaan over groen, openbare ruimte, een evenement zijn of sociaal zijn. Ook plannen voor en door ouderen komen vaak voor. Het dagelijks bestuur denkt daar niet extra op te hoeven sturen en wil de verdeling aan de bewoners laten.
- Een menukaart met eerder uitgevoerde plannen.
  Het dagelijks bestuur kan zich vinden in het idee goede voorbeelden te geven om bewoners te inspireren.
- Ruimte voor stadsdeelcommissie om plannen in te dienen.
  De subsidieregeling buurtbudgetten sluit deelname van stadsdeelcommissie leden uit.
- Een plakkaat ter erkenning van gerealiseerde buurtbudgetten.
  Het dagelijks bestuur onderschrijft dat er aandacht moet zijn voor de gerealiseerde buurtbudgetten in een communicatievorm. Welke dat is, verschilt per project.

<u>Het dagelijks bestuur vraagt de stadsdeelcommissie kennis te nemen van 2 scenario's voor het buurtbudget 2025 stadsdeel Zuid</u>

Scenario a: stadsdeelbreed
Het hele buurtbudget van 550.00 euro wordt in 2025 en 2026 beschikbaar gesteld voor alle inwoners van stadsdeel Zuid vanaf 12 jaar. Alle bewoners van het stadsdeel krijgen in deze ronde de kans om deel te nemen en plannen in te dienen. Voor het budget 2025/ 2026 selecteert het stadsdeelbestuur geen aparte buurten en thema's.

Uitgangspunten scenario a

- Voor het budget van 2025 richten we een proces in volgens model A

In de subsidieregeling buurtbudgetten/buurtbegroten staat dat er gekozen kan worden uit 3 modellen (waarbij ook combinaties mogelijk zijn). Het dagelijks bestuur kiest voor het buurtbudget dat start in 2025 voor het proces volgens model A.

Model A 'Amsterdam begroot' in heel stadsdeel Zuid
Kenmerken: schaalgrootte stadsdeel, online, beperkte zeggenschap van relatief grote groep mensen, impact op eigenaarschap/sociale cohesie is minder. Processtappen: spelregels en gebied(en) worden vooraf bepaald door stadsdeel, thema's bepaald door stadsdeel, plannen insturen online (offline ondersteuning), bewoners verzamelen steun/draagvlak, haalbaarheidstest (intern), stemperiode (online en/of offline). (Uit artikel 6 uit buurtbudgetten / buurtbegroten)

Met model A (Amsterdam Begroot) bereiken we een hoge mate van betrokkenheid gezien het maximale aantal bewoners dat een bijdrage kan leveren. Binnen dit model bepalen bewoners via een stemronde welke (haalbare) plannen worden uitgevoerd. Bewoners verdelen zo het budget. De plannen die het vaakst zijn gekozen en die binnen het subsidieplafond vallen worden gesubsidieerd. Zie subsidieregeling buurtbudgetten/buurtbegroten.

- Bijeenkomsten in buurten uit Kwetsbare buurten aanpak

Het stadsdeel organiseert live bijeenkomsten in de buurten die geselecteerd zijn voor de aanpak Kwetsbare buurten. Dat zijn Diamantbuurt, Marathon- en Bertelmanpleinbuurt, Burgemeester Tellegenbuurt, Rijnbuurt-West en Buitenveldert-Oost-Midden. Zo kan de gemeente daar persoonlijk contact leggen met bewoners die extra begeleiding kunnen gebruiken.

- Jongeren bereiken door middel van samenwerking scholen

Door een proces te maken dat aansluit bij de behoefte, worden naar verwachting meer jongeren bereikt. We willen gaan samenwerken met scholen en de VU, zodat het stadsdeel naar de jongeren toe kan gaan. Voorwaarde van de subsidieregeling is dat plannen worden ingediend door bewoners of organisaties uit het stadsdeel. De leerlingen en studenten moeten daarom samenwerken met een medeleerling/student die in Zuid woont. Diegene is dan de indiener. Of de school uit Zuid werpt zich op als indiener. Het dagelijks bestuur kiest ervoor om extra aandacht te besteden aan het bereiken van de doelgroep jongeren, omdat dit een lastig te bereiken doelgroep is en zij vaak ondervertegenwoordigd zijn bij het indienen van plannen en stemmen op de plannen. Kanttekening blijft dat plannen maken en activiteiten organiseren voor (jongeren uit) de buurt niet aansluit bij de leefwereld van jongeren. De animo blijft met extra communicatie mogelijk nog steeds laag.

Scenario b: Stadsdeelbreed voor 350.00 euro én budget van 200.00 euro vastleggen voor thema jongeren
Deze aanpak bestaat uit de stadsdeelbrede aanpak met een budgetplafond van 450.000 euro en een bedrag van 100.000 euro gereserveerd voor jongeren van 12 tot en met 26 jaar.

Uitgangspunten scenario b

- Een deelplafond van 200.00 euro voor projecten voor jongeren van 12 tot en met 26 jaar

Het buurtbudget is een democratisch proces waarbij het mogelijk is dat plannen voor jongeren niet gekozen worden. Dat wil het dagelijks bestuur voorkomen. Het stadsdeel vraagt namelijk aan jongeren tijd en moeite in het buurtbudget te steken en willen dat zij daar wat voor terug krijgen. Door het instellen van een subsidieplafond voor plannen en activiteiten voor jongeren, kan het stadsdeel zorgen dat een deel van de jongerenplannen in ieder geval budget krijgt.

Het voorstel is om een subsidieplafond (deelplafond) in te stellen van 100.000 euro (binnen het totale plafond van 550.000 euro) voor plannen en activiteiten specifiek voor het thema jongeren van 12 tot en met 26 jaar. Dat is ongeveer 18 % procent van het totale budget van 550.00 euro wat ook ongeveer t percentage jongeren van 12 tot en met 26 jaar is in stadsdeel Zuid (18,3 %).

Mochten er onvoldoende plannen worden ingediend voor jongeren, dan is het mogelijk het budget toe te voegen naar het proces zonder thema, omdat dit begroot wordt v00r 2026. Er moet dan wel goed gekeken worden of het proces niet wordt verstoord of dat er onduidelijkheid ontstaat. Of tussendoor ophogen van het buurtbudget zin heeft, kan later worden bepaald.

- Alleen bewoners van 12 tot en met 26 jaar te laten stemmen op de plannen voor jongeren.

In de regeling staat dat alle bewoners vanaf 12 jaar kunnen stemmen op de plannen die worden ingediend. Het dagelijks bestuur kan ook regels opstellen voor de uitvoering van het buurtbudget. Zolang deze helder worden gecommuniceerd, kan voor het budget voor plannen voor jongeren alleen een uitnodiging uitgaan naar de jongeren tot en met 16 jaar in stadsdeel Zuid om te stemmen op de plannen. Dat betekent wel dat andere buurtbewoners niet hebben aan kunnen geven of het plan uitgevoerd zou moeten worden. Als het een plan in de openbare ruimte is, dan zal er ook een participatietraject ingericht moeten worden bij de uitvoering van het project.

Advies stadsdeelcommissie:

Advies van de stadsdeelcommissie aan het dagelijks bestuur

Op 25-02-2025 heeft de stadsdeelcommissie de volgende punten geadviseerd:

1. Scenario A als uitgangspunt te nemen, omdat wij deze verdeling het meest kansrijk achten, maar met aandacht voor verbeteringen in de toegankelijkheid en zichtbaarheid van het proces.
2. Een minimum besteding van 10% per thema te hanteren, zodat geen enkel thema onderbelicht blijft. Dit betreft de thema's: groen, sociaal, openbare ruimte, senioren en jongeren.
3. Bewoners de mogelijkheid bieden om hun plannen zelf te labelen, waarbij ambtelijke controle achteraf plaatsvindt, ter bevordering van transparantie en eigenaarschap.
4. Het bereik van het buurtbudget te vergroten door gerichte bewustwordingscampagnes, met zichtbaarheid in de openbare ruimte en online, en in samenwerking met jongerenorganisaties.

Reactie DB:

Reactie van het dagelijks bestuur aan de stadsdeelcommissie

Het dagelijks bestuur bedankt de stadsdeelcommissie voor het advies. In de bijlage 2 wordt uiteengezet hoe het buurtbudget in stadsdeel Zuid in 2025 – 2026 wordt vormgegeven. Alle adviespunten van de commissie zijn hierin meegenomen. Er is één aanvullingen gedaan op Ad. 2; om meer aandacht te vragen voor plannen voor en door jongeren is er voor gekozen om het budget voor plannen voor jongeren te verhogen. Deze buurtbudgetronde zal er 20% van het budget (€110.000,-) beschikbaar zijn voor plannen voor en door jongeren.